

Nazwa zajęć:	Od słowa do problemu badawczego. Leksem – sens – pojęcie w projektowaniu badań naukowych
Nazwa zajęć w j. angielskim:	From Word to Research Problem: Lexeme – Sense – Concept in the Design of Scientific Inquiry
Zajęcia dla dyscypliny:	Pedagogika

Semestr:	3	Status zajęć:	fakultatywny	Język wykładowy:	polski
Rok akademicki:	2026/27	Numer katalogowy:	199/2025/26		

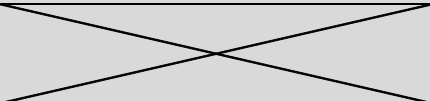
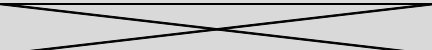
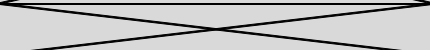
Koordynator zajęć:	dr hab.Dariusz Stępkowski prof.SGGW
Prowadzący zajęcia:	dr hab.Dariusz Stępkowski prof.SGGW
Jednostka realizująca:	Katedra Pedagogiki
Jednostka zlecająca:	Szkoła Doktorska SGGW

Założenia, cele i opis zajęć:	<p>Zajęcia poświęcone są roli języka w projektowaniu badań naukowych oraz znaczeniu precyzyjnej pracy konceptualnej na etapie przygotowywania projektu doktorskiego. Punktem wyjścia jest założenie, że problem badawczy nie powstaje wyłącznie w wyniku wyboru metody czy tematu, lecz konstytuuje się poprzez język – poprzez sposób użycia leksemów, nadawania im sensu i formułowania pojęć. W centrum refleksji znajduje się triada: leksem – sens – pojęcie jako model analizy i porządkowania własnego języka naukowego. Celem zajęć jest rozwijanie refleksyjności konceptualnej doktorantów, zwiększenie świadomości językowych uwarunkowań badań oraz wsparcie w budowaniu spójnej i odpowiedzialnej infrastruktury pojęciowej projektu doktorskiego.</p> <p>Uczestnicy analizują kluczowe pojęcia swoich projektów, rekonstruują ich znaczenia w kontekście dyscyplinarnym oraz formułują definicje operacyjne, uwzględniając ich normatywny charakter. Szczególna uwaga poświęcona jest procesom neosemantyzacji oraz diachronicznej zmienności pojęć, które mogą wpływać na zakres i interpretację badań. Zajęcia mają charakter teoretyczno-warsztatowy i obejmują pracę nad własnymi projektami, analizę pojęć, dyskusje problemowe oraz reformułowanie pytań badawczych.</p>
-------------------------------	--

Forma dydaktyczna, liczba godzin:	15 godz.
-----------------------------------	----------

Metody dydaktyczne:	<p>problemowe: mini-wykład konceptualny;</p> <p>dialogiczne: dialog sokratejski, debata problemowa, dyskusja moderowana;</p> <p>refleksyjno-krytyczne: analiza spójności pojęciowej własnego projektu.</p>
---------------------	--

Efekty uczenia się

WIEDZA - doktorant po zrealizowaniu zajęć zna i rozumie:	UMIĘTNOŚCI - doktorant po zrealizowaniu zajęć potrafi:	KOMPETENCJE - doktorant po zrealizowaniu zajęć jest gotowy do:
W zakresie umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów w dziedzinie/w dyscyplinie – światowy dorobek, zbierający podstawy teoretyczne oraz ogólne i wybrane szczegółowe zagadnienia	Dokonywać krytycznej oceny wyników badań naukowych i działalności eksperckiej oraz ich wkładu w rozwój wiedzy dziedziny/dyscypliny	Krytycznej oceny dorobku reprezentowanej dziedziny/dyscypliny
Główne tendencje rozwojowe w dziedzinie/w dyscyplinie		Uznawania wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych charakterystycznych dla obszaru badań (dziedziny/dyscypliny) oraz w ujęciu interdyscyplinarnym
		Podtrzymywania etosu środowiska naukowego i prowadzenia niezależnej pracy badawczej

Sposób weryfikacji efektów uczenia się:	<p>zadanie końcowe (esej): pisemna analiza wybranego kluczowego pojęcia własnego projektu badawczego;</p> <p>opracowanie tabeli konceptualnej spójności pojęciowej własnego projektu;</p> <p>aktywność w dialogu sokratejskim / debacie problemowej / dyskusji moderowanej.</p>
---	---

Forma dokumentacji osiągniętych efektów uczenia się:	<p>esej końcowy;</p> <p>prezentacja tabeli konceptualnej;</p> <p>indywidualny arkusz aktywności</p>
--	---

Elementy i wagi oceny końcowej:	<p>1. Precyzja rozróżnienia leksem – sens – pojęcie – 1-5 punktów.</p> <p>2. Jakość definicji operacyjnej – 1-5 punktów.</p> <p>3. Analiza normatywności i założeń – 1-5 punktów.</p> <p>4. Uwzględnienie kontekstu diachronicznego i paradygmatycznego – 1-5 punktów.</p> <p>5. Spójność problemu badawczego – 1-5 punktów.</p> <p>Oceniana jest jakość refleksji, argumentacji i samodzielności myślenia, a nie zgodność z określoną koncepcją teoretyczną.</p> <p>Skala ocen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 23–25 pkt – bardzo dobry • 19–22 pkt – dobry plus • 15–18 pkt – dobry • 11–14 pkt – dostateczny poniżej 11 pkt – niezaliczenie
---------------------------------	---

Miejsce realizacji zajęć:	sala dydaktyczna
---------------------------	------------------

Limit osób w grupie:	
----------------------	--

Literatura podstawowa i literatura uzupełniająca

Sambor Grucza, Lingwistyka języków specjalistycznych. Wydawnictwo Naukowe Instytutu Kulturologii i Lingwistyki Antropocentrycznej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2013.

Rafał Maciąg, Wiedza jako opowieść: przestrzeń dyskursywna. Universitas, Kraków 2022.

Gilles Fauconnier, Mark Turner, Jak myślimy? Mieszanie pojęciowe i ukryta złożoność umysłu, przeł. I. Michalska. Biblioteka Kwartalnika Kronos, Warszawa 2019.

Stanisław Gajda, Współczesna polszczyzna naukowa. Język czy żargon? Instytut Śląski, Opole 1990.

Uwagi:

Szacunkowa liczba godzin pracy doktoranta niezbędna dla osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się:

15

Odniesienie efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom kwalifikacji 8):

Symbol efektu:	Efekty uczenia się:	8 poziom PRK
SD1_KW01	W zakresie umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów w dziedzinie/w dyscyplinie – światowy dorobek, zbierający podstawy teoretyczne oraz ogólne i wybrane szczegółowe zagadnienia	P8S_WG
SD1_KW02	Główne tendencje rozwojowe w dziedzinie/w dyscyplinie	P8S_WG
SD1_KU05	Dokonywać krytycznej oceny wyników badań naukowych i działalności eksperckiej oraz ich wkładu w rozwój wiedzy dziedziny/dyscypliny	P8S_UW
SD1_KK01	Krytycznej oceny dorobku reprezentowanej dziedziny/dyscypliny	P8S_KK
SD1_KK03	Uznawania wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych charakterystycznych dla obszaru badań (dziedziny/dyscypliny) oraz w ujęciu interdyscyplinarnym	P8S_KK
SD1_KK08	Podtrzymywania etosu środowiska naukowego i prowadzenia niezależnej pracy badawczej	P8S_KR